

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס



סמסטר 2 שנה 2023

בית ספר: בית ספר סמי עופר לתקשורת M.A.

סמינר מחקרי: סוגיות חברתיות ותרבותיות בעידן הדיגיטלי

מרצים/ות:

ד"ר מתן אהרוני aharoni.matan@runi.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

ד"ר מתן אהרוני aharoni.matan@runi.ac.il

מספר הקורס:	27044	סוג הקורס:	סמינריון	שעות שבועיות:	4	נקודות זכות:	4
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	232270441	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס 

1. מבוא: גישות ותיאוריות בסיסיות במחקרי תרבות רשת ויחסי אדם-טכנולוגיה – על הטוב, על הרע ועל הערכים, המוסר והאידיאולוגיה שמאחוריה
2. הכוח של האזרחים במדיה החדשים: גישת "תרבות משתתפת" ופעולות אקטיביסטיות של החברה האזרחית ברשת – המקרה של ביוש (שיימינג) ב"אחת מתוך אחת"
3. מה קורה עם המדיה הישנים בכניסת טכנולוגיה חדשה – המקרה של קלטות הוידאו הישנות (VHS)
4. הגדרה והעצמה מגדרית בדפי פייסבוק, אינסטגרם ובבלוגים ופורומים – המקרה של "אבא פגום" ו"פרו-אנה ואנטי-מיה"

5. סדרות רשת אלטרנטיביות ותקשורת המיינסטרים – היחסים שבין תקשורת אלטרנטיבית לתקשורת של הזרם המרכזי
6. איך אינטימיות, פרטיות והבעת רגשות נראות ונתפסות ברשתות חברתיות - תרבות חזותית, תמונות ואושר בפייסבוק, בטינדר ובאינסטגרם
7. על זיכרון ושיכחה ברשתות חברתיות
8. חופש ברשת לעומת זכויות יוצרים, אלימות והסתה – מי ומה קובעים מה מותר ואסור להגיד
8. ניהול העצמי בעידן הדיגיטלי: הפרטי והציבורי, המותג זה אני, סלפי והעצמי בחזית הבמה
9. אהבה וזוגיות בעידן הדיגיטלי: העידן המידי, הרגשי הלא אותנטי
10. היבטים תרבותיים חברתיים ואתיים בעקבות טכנולוגיית המציאות הרבודה והמציאות הוירטואלית .

מטרות הקורס



תיאור הסמינר:

הסמינר עוסק בהיבטים חברתיים ותרבותיים של העולם הדיגיטלי שבו אנו חיים ובשימושים, באסטרטגיות הפנייה והשכנוע שנעשים בעולם התקשורת והמידע באינטרנט. הנחת המוצא של הסמינר היא שהמרחב הדיגיטלי אינו רק פלטפורמה של אמצעי תקשורת חדש שנוסף לאמצעי התקשורת המסורתיים, אלא המדיה החדשים מייצרים תרבות חדשה - תרבות דיגיטלית, המשליכה על ההתנהלות החברתית המקובלת.

התרבות הדיגיטלית היא תרבות משתתפת, תרבות שבה לאזרחים ניתן הכוח להתאגד יחדיו, לייצר ולהפיץ בעצמם תכנים שונים ומגוונים עבור קהילתם. בתרבות זו מושגים ישנים כמו אמת, אותנטיות, כנות, אינטימיות ופרטיות מועלים לבחינה ולהגדרה מחודשת, כפי שיוצג ויבחן במהלך הסמינר. עוד שאלות שעולות בתרבות זו ויבחנו בסמינר הן על מושגים מוכרים, כגון: מיהם מיעוטים ומיהו הרוב, מיהו אני ומיהו האחר, מהי אלטרנטיבה ומהו מיינסטרים והיחסים ביניהם, מהו חדש ומהו ישן ומה עושים צרכני התקשורת עם מדיום ישן כשחדש מחליף אותו. שאלות נוספות שייבחנו בסמינר הן מהו ביוש (שיימינג) ומה תפקידו וכוחו, מהו מקומי ומהי גלובליות בעידן הדיגיטלי ואיך צריך לנהוג עימם ולתפוס אותם.

לסטודנטים בסמינר יש חלק פעיל ומשתתף לכל אורכו, בדיונים הכיתתיים ובהצגת המחקרים העתידיים להיכתב בעבודת הסמינר. עבודות המחקר שיעשו בסוף הסמינר ייסובו סביב השאלות האם ואיך הכללים התרבותיים והחברתיים הישנים רלוונטיים לתרבות הדיגיטלית ואיך מתאימים עצמם למציאות חדשה בסביבות וירטואליות שונות באינטרנט, מהי המציאות הדיגיטלית החדשה וכיצד היא מתבטאת בנושאים תרבותיים וחברתיים שונים על הצדדים החיוביים, השליליים והאידיאולוגיים, וכיצד באות לידי ביטוי הכלכלה הפוליטית והמסחרית של הרשת בהיבטים שונים.

מהלך הסמינר

בחלק הראשון של הסמינר נלמד על חלק מהנושאים, הגישות והתיאוריות הרלוונטיות לתרבות הדיגיטלית. הם יוצגו בעזרת מקרי בוחן ממוקדים (המוצגים תחת נושאי הסמינר). נושאים אלה יכולים לשמש את הסטודנטים למחקר בתחום. בחלק השני של הסמינר יציגו הסטודנטים את מבנה ותהליך העבודה של עבודת הסמינר שהם מתכננים לעשות.

מבנה ציון הקורס

מטלות ודרישות:

- חובת נוכחות.
- הצגת רפרט של עבודת המחקר (הסמינר העתידי).
- הגשת עבודת סמינר מחקרית (בזוגות).

מבנה ציון הקורס:

חובת הצגה (ללא ציון)	הצגת רפרט מחקרי (חובה)
100%	הגשת עבודת מחקר כתובה

רשימת קריאה

נושאים שיילמדו במהלך הסמינר וחומרי קריאה

אין קריאת חובה במהלך השיעורים. החומרים רלוונטיים לכתיבת העבודות הסמינריוניות ולהתעמקות בנושאים שיילמדו)

1. מבוא: גישות ליחסי טכנולוגיה והאדם – על הטוב, על הרע ועל הערכים, המוסר והאידיאולוגיה שמאחוריה

קריאה:

אייד, ד' (2017), פוסטפנומולוגיה וטכנומדע. חולון: רסלינג

Jenkins, H., Puroshotma, R., Clinton, K., Weigel, M., & Robison, A. J. (2006). *Confronting the challenges of participatory culture: Media education for the 21st century. An Occasional Paper on Digital Media and Learning*. The MacArthur Foundation

Guns Don't Kill, People Kill: Values in and/or Around Technologies". (2014). Pitt, Joseph C In: Peter Kroes and Peter-Paul Verbeek (eds.) *The Moral Status of Technical Artefacts*. pp.89-101. Dordrecht: Springer

2. הכוח של האזרחים במדיה החדשים: גישת "תרבות משתתפת" ופעולות אקטיביסטיות של החברה האזרחית ברשת – המקרה של ביוש ב"אחת מתוך אחת"

קריאה:

אהרוני, מ' (2020), "לבייש ולא להתבייש: פעולות כוחניות אזרחיות בנושא פגיעות מיניות ברשת

החברתית", סוגיות חברתיות בישראל, 29,

אמיר, ד' (2008), "הגירוש מתוך גן העדן של המבט: הרהורים על הבושה", תיאוריה וביקורת, 32, 185-188.

סעדה-אופיר, ג' (2011), החברה האזרחית כמרחב של שליטה והתנגדות: סטודנטים ושינוי חברתי באוניברסיטה העברית. ירושלים: מאגנס

Ahmed, Eliza, Braithwaite John. (2011). Shame, pride, and workplace bullying. In: Susanne Karstedt, Ian Loader and Heather Strang (eds.) *Emotions, crime and justice*. Oxford ; Portland .

Birch Maginot, K. & Chaudhuri, S. (2015). "No Shaming This Slut': Strategic Frame Adaptation And North American Slutwalk Campaigns", *Research in Social Movements, Conflicts and Change*, 38, 137-170.

A. (2016). *Feminist Activism and Digital Networks: Between Empowerment and Vulnerability*. London: Palgrave Macmillan

Salter, M. (2013). " Justice and revenge in online counter-publics: Emerging responses to sexual violence in the age of social media", *Crime Media Culture*

9 (3), 242-225

3. מה קורה עם המדיה הישנים בכניסת טכנולוגיה חדשה – המקרה של קלטות (VHS) הוידאו הישנות

קריאה:

Aharoni, M. (2019). "When obsolete technology meets convergence culture: the case of VHS videocassettes", *convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*, 26

Conway, P. (2010). Preservation in the Age of Google: Digitization, Digital Preservation, and Dilemmas. *The Library Quarterly*, 80 (1), 61-79.

Csikszentmihalyi, M. (1993). Why We Need Things. In: S.Lubar & W.D. Kingery (Eds.) *History from Things: Essays on Material Culture* (pp. 20-29). Washington, DC: Smithsonian Institution Press.

4. בלוגים, פורומים והעצמה – המקרה של "פרו-אנה ואנטי-מיה"

קריאה:

בוניאל-נסיים, מ. (2015). "קהילות פרו-אנה: הצורך לתפוס מקום". בתוך: אזי לב-און (עורך), קהילות מקוונות. חולון: רסלינג.

Borzekowski, D. L. G., Schenk, S., Wilson, J. L., & Peebles, R. (2010). "E-Ana and e-Mia: A content analysis of pro-eating disorder web sites", *American Journal of Public Health*, 100, 1526-1534

5. **סדרות רשת ותקשורת המיינסטרים – בין תקשורת אלטרנטיבית לתקשורת של הזרם המרכזי**

קריאה:

Monaghan, W. (2017). "Starting From ... Now and the web series to television crossover: an online revolution?", *Media International Australia*, 164(1), 82–91

6. **איך נראית ונתפסת אינטימיות, פרטיות והבעת רגשות ברשתות חברתיות - תרבות חזותית, תמונות ואושר בפייסבוק, בינדר ובאינסטגרם**

קריאה:

Fox, J., & Warber, K. M. (2013). Romantic relationship development in the age of Facebook: An exploratory study of emerging adults' perceptions, motives, and behaviors. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(1), 3–7

Díaz Sánchez, L. (2016). Tinder and Grindr: a digital sexual revolution. Heterosexual and male homosexual stereotypes in mobile dating apps. Faculty of Humanities Theses, Utrecht University Repository. <http://dspace.library.uu.nl/handle/1874/327500>

7. **על חופש ברשת לעומת זכויות יוצרים, אלימות והסתה – מי ומה קובעים מה מותר ואסור להגיד**

קריאה:

אחיטוב, נ' (2001). עולם ללא סודות: על חברת המידע הפתוח. עם עובד. (פרקים 3,6)

8. **ניהול העצמי בעידן הדיגיטלי: הפרטי והציבורי, המותג זה אני, סלפי והעצמי בחזית הבמה**

קריאה:

Hess, A. (2015). "The Selfie Assemblage", *International journal of communication*, 9, 1629–1646

Lin Qiu , Jiahui Lu, Shanshan Yang, Weina Qu , Tingshao Zhu (2015). What does your selfie say about you?" *Computers in Human Behavior* 52, 443–449

9. **אהבה וזוגיות בעידן הדיגיטלי: העידן המידי, הרגשי הלא אותנטי**

קריאה:

אילוז, א' (2015), " האותנטיות כביקורת וביקורת האותנטיות", בצלאל, 2. נדלה מ: <http://journal.bezalel.ac.il/archive/3565>

בן זאב, א. (2004). אהבה ברשת- האינטרנט: המרחב הרומנטי החדש. תל אביב: זמורה ביתן

10. **היבטים תרבותיים חברתיים ואתיים בעקבות טכנולוגיית המציאות הרבודה והמציאות הוירטואלית**

Ohta, Y., & Tamura, H. (2014). *Mixed reality: Merging real and virtual worlds*. Springer Publishing Company, Incorporated

חומרי קריאה נבחרים נוספים פוטנציאליים למחקרים שלכם:

1. הטכנולוגיה – על הטוב, על הרע ועל הערכים, המוסר והאידיאולוגיה שמאחוריה

Van de Poel, Ibo and Peter Kroes. 2014. Can Technology Embody Values? In *The Moral Status of Technical Artefacts*, edited by Peter Kroes and Peter-Paul Verbeek, 103-124. Dordrecht: Springer

Flanagan, Mary, Daniel C. Howe and Helen Nissenbaum. 2008. Embodying Values in Technology: Theory and Practice. In *Information Technology and Moral Philosophy*, edited by Jeroen van den Hoven and John Weckert, 322-353. Cambridge: Cambridge University Press

Lin, Patrick. 2016. Why Ethics Matters for Autonomous Cars. In *Autonomous Driving: Technical, Legal and Social Aspects*, edited by Markus Maurer, Chris Gerdes, Barbara Lenz, and Hermann Winner, 69-85. Dordrecht: Springer

Roux, Brian and Michael Falgoust. 2013. Information Ethics in the Context of Smart Devices. *Ethics and Information Technology* 15(3): 183-194

2. ניהול העצמי בעידן הדיגיטלי: הפרטי, הציבורי, המותג זה אני, סלפי והעצמי בחזית הבמה

גופמן, א' (1980). הצגת האני בחיי היומיום; עברית: שלמה גונן. תל אביב: דביר (ספרי רשפים).

Hess, A. (2015). "The Selfie Assemblage", *International journal of communication*, 9, 1629-1646

Lin Qiu , Jiahui Lu, Shanshan Yang, Weina Qu , Tingshao Zhu (2015). What does your selfie say about you?" *Computers in Human Behavior* 52, 443-449

3. אהבה וזוגיות בעידן הדיגיטלי: העידן המידי, הרגשי הלא אותנטי

Díaz Sánchez, L. (2016). Tinder and Grindr: a digital sexual revolution. Heterosexual and male homosexual stereotypes in mobile dating apps. Faculty of Humanities Theses, Utrecht University Repository. <http://dspace.library.uu.nl/handle/1874/327500>

Mod, G. B. B. (2010). Reading romance: The impact Facebook rituals can have on a romantic relationship. *Journal of comparative research in anthropology and sociology*, (2), 61-77.

Rambaree, K. (2008). Internet-mediated dating/romance of Mauritian early adolescents: a grounded theory analysis. *International Journal of Emerging Technologies and Society*, 6(1), 34-59.

Utz, S., & Beukeboom, C. J. (2011). The role of social network sites in romantic relationships: Effects on jealousy and relationship happiness. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 16(4), 511-527.

Whitty, M. T. (2008). Revealing the 'real' me, searching for the 'actual' you: Presentations of self on an internet dating site. *Computers in Human Behavior*, 24(4), 1707-1723.

4. תקשורת בין-אישית בעידן הדיגיטלי: אימוג'י, רגשניים והחזותי על פני המילולי

Andrea Webb Luangrath, Joann Peck, Victor A. Barger. (2016). "Textual paralanguage and its implications for marketing communications", *Journal of Consumer Psychology*

Chad C. Tossella, Philip Kortuma, Clayton Sheparda, Laura H. Barg-Walkowb, Ahmad Rahmatia, Lin Zhonga. (2012). "A longitudinal study of emoticon use in text messaging from smartphones" *Computers in Human Behavior*, 28 (2), 659-663

Anthony Garrison, Dirk Remley, Patrick Thomas, Emily Wierszewski (2011). Conventional Faces: Emoticons in Instant Messaging Discourse", *Computers and Composition* 28, 112-125.

5. קהילתיות, קבוצות ושיחות אישיות בסלולרי

Goggin, G. (2006). *Cell Phone Culture: Mobile Technology in Everyday Life*. New-York: Routledge

Hanson, J. (2007). *24/7: How Cell Phones and the Internet Change the Way We Live, Work, and Play*. London: Praeger

Aharony, N & Gazit, T. (2016) "The importance of the Whatsapp family group: an exploratory analysis", *Aslib Journal of Information Management*, 68 (2), 174 - 192

6. איך ומה מוכרים בעולם הווירטואלי וברשת

גבע, א. (2013). התנהגות צרכנים: החלטות קנייה. רעננה, האוניברסיטה הפתוחה

De Mesa, A. (2009). *Brand avatar translating virtual world branding into real world success*. Basingstoke: Palgrave Macmillan

Godin, S. (2012). *All marketers are liars: The power of telling authentic stories in a low-trust world*. New York: Penguin

Smith, A. N., Fischer, E., & Yongjian, C. (2012). How does brand-related user-generated content differ across YouTube, Facebook, and Twitter? *Journal of Interactive Marketing*, 26(2), 102-113.

7. מציאות רבודה, מציאות וירטואלית ומציאות ממשית

Biocca, F., & Levy, M. R. (Eds.). (2013). *Communication in the age of virtual reality*. Routledge.

Guttentag, D. A. (2010). Virtual reality: Applications and implications for tourism. *Tourism Management, 31*(5), 637-651.

Van Krevelen, D. W. F., & Poelman, R. (2010). A survey of augmented reality technologies, applications and limitations. *International Journal of Virtual Reality, 9*(2), 1.

8. הכוח של הציבור במדיה החדשים – יתרונות, חסרות ודילמות

קרניאל, י' (2007). אנונימיות ולשון הרע באינטרנט: בין חופש ביטוי להפקרות. בתוך מ' קרמניצר ות'שורץ-אלטשולר (עורכים), *עתונות דוט.קום: העיתונות המקוונת בישראל* (עמ' 85-107). ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה; מכון בורדה, אוניברסיטת בן-גוריון.

Fisher, D. R., & Wright, L.M. (2001). On utopias and dystopias: Toward an understanding of the discourse surrounding the Internet. *Journal of Computer Mediated Communication*6(2). <http://jcmc.indiana.edu/vol6/issue2/fisher.html>

McCosker, A. (2014). Trolling as provocation: YouTube's agonistic publics. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies, 20*(2), 201-217

Green, M., Bobrowicz, A., and Ang, C.S. (2015). The lesbian, gay, bisexual and transgender community online: discussions of bullying and self-disclosure in YouTube videos. *Behaviour & Information Technology, 34*, (7), 704-712

Hess, K and Waller, L. (2014). The digital pillory: media shaming of 'ordinary' people for minor crimes", *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies, 28*(1), 101-111.

Taussig, Michael. (1999). *Defacement: Public Secrecy and the Labor of the Negative*, Stanford :Stanford University Press.

Ahmed, Eliza, Nathan Harris, John Braithwaite and Valerie Braithwaite. (2001). *Shame Management through Reintegration*, Cambridge: Cambridge University Press.

Ahmed, Eliza, Braithwaite John. (2011). Shame, pride, and workplace bullying. In: *Emotions, crime and justice*. edited by Susanne Karstedt, Ian Loader and Heather Strang. Oxford ; Portland .

Kilborne, Benjamin, (1992). "Fields of Shame: Anthropologists Abroad," *Ethos 20*(2): 230-253

Lewis, Michael, (1992). *Shame: The Exposed Self*, New York, Free Press.

Morrison, Andrew. (1997). *Shame: the underside of narcissism*. Hillsdale, NJ : Analytic Press